

עדכונים בתחום חלוקת החשמל והאנרגיה בקיבוצים - נובמבר 2018

נובמבר 2018
חוזר מקצועי מספר 73/18

לאחרונה, הוחלט ברשות החשמל לבחון מחדש את המודל הכלכלי לפיו פועלים המחלקים ההיסטוריים. בנוסף, פורסמו לשימוע תקנות חדשות העוסקות באופן ההתחשבות בין מחלק החשמל ההיסטורי ליצרנים (באנרגיה סולארית או בגז טבעי) הפועלים בשטח החלוקה.

בחינת המודל הכלכלי

מזכיר, כי לפני כעשור פרסמה רשות החשמל את החלטה 272 - המתווה להסדרת פעילותם החוקית של מחלקי חשמל היסטוריים. המודל הכלכלי, שהוגדר במתווה, היה שחברות חלוקת החשמל הקיבוציות ירכשו חשמל בתעריף מוזל "מתח גבוה מכירה מרוכזת", ימכרו את החשמל לצרכנים בתעריפי התקנות החלים בכל המדינה, ומהמרווח שנוצר בין עלות הקנייה למחיר המכירה, החברה תתחזק ותשדרג את תשתיות החשמל בקיבוץ.

נכון להיום, ישנם כבר מעל 170 קיבוצים, שנכנסו למתווה והם מפעילים חברה לחלוקת חשמל בשטחם. להערכתנו, היקף ההשקעות המצרפיות, שבוצעו לתחזוקת תשתיות החשמל, לשדרוג התשתיות הקיימות ולהקמת תשתית לשכונות חדשות נאמדות בכ-160 מיליוני ש"ח.

מרווח החלוקה, שבין תעריף רכישת החשמל לתעריף המכירה לצרכנים, השתנה לאורך השנים לעיתים כלפי מטה, ובשנים האחרונות כלפי מעלה, דבר שהשפיע באופן ישיר על רווחיות חברות החלוקה.

כאמור לאחרונה, הוחלט ברשות החשמל לבחון מחדש את המודל הכלכלי לפיו פועלים המחלקים ההיסטוריים ולהגדיר "בסיס תעריף" ספציפי למחלקים ההיסטוריים, אשר יבוסס על מכלול העלויות הנורמטיביות, הנדרשות לחברת חלוקת חשמל לצורך עמידה בדרישות חוק החשמל ותקנותיו ואמות המידה אותן מפרסמת רשות החשמל.

המודל העסקי יבוסס על עלויות נורמטיביות של "מחלק חשמל תקני" הפועל בצורה יעילה, כאשר, לפי עמדת רשות החשמל, מחלק חשמל שלא יוכל לפעול כלכלית בעלויות התקן, יוכל להעביר את תשתיות חלוקת החשמל לחברת החשמל לישראל (חח"י).

רשות החשמל תפרסם הנחיות חדשות לגבי מודל העברת תשתיות החלוקה של קיבוצים הרוצים בכך, לחח"י.

לצורך קביעת בסיס התעריף נשלחו לאחרונה לכל חברות חלוקת החשמל הקיבוציות טפסים למילוי על גבי גיליון אלקטרוני, הכוללים דרישה למגוון רחב של נתונים כספיים, תפעוליים והנדסיים.

יודגש, כי אופן מילוי הטפסים ישפיע בצורה ישירה על בסיס התעריף, שייקבע לחברות החלוקה ועל יכולתן לפעול בצורה כלכלית ועל כן יש לשים לב לאופן מילוי הטפסים וכן להתייחס לנתונים להם השפעה על בסיס התעריף, ויתכן ואינם מוצגים בצורה מלאה בנתוני חברת חלוקת החשמל.

הנתונים הכספיים המהותיים שיתכן ואינם מוצגים בדוחות הכספיים של חברת החלוקה הינם:

1. פחת כלכלי/ החזר הון בגין תשתיות החשמל הישנות, שרשומות בקיבוץ ולא בחברת חלוקת החשמל וכן רשומות בערכים היסטוריים ולא בערכי כינון.

2. התחייבויות להשקעות עתידיות או השקעות בפועל, שבוצעו בשכונת ההרחבה, אשר לא מקבלות ביטוי בהחזר ההון עבור תשתיות העבר.
 3. חיובים חלקיים או חסרים של עלויות שכר ו/או תקורות שונות מהקיבוץ, שלא תומחרו בצורה נאותה או שלא חולקו בצורה נאותה בין הפעילויות השונות בקיבוץ.
- סוגיית הדיווח נידונה מספר פעמים בפגישות בין אנשי התנועה הקיבוצית, גורמי המקצוע ואנשי רשות החשמל, אולם בשלב זה לא פורסמו המלצות או הנחיות מרכזות בנושא זה.
- כיוון שמועד הדיווח נקבע עד ליום 1 בינואר 2019, וכל עוד לא ניתנה אורכה למועד זה, אנו ממליצים לכל מנהלי חברות חלוקת החשמל להתחיל ולרכז את הפירוטים שנדרשו על ידי רשות החשמל וכן לבדוק האם הנתונים כוללים את כל העלויות וההשקעות ברשת החשמל בעבר ולעתיד.

תקנות חדשות העוסקות באופן ההתחשבות בין מחלק החשמל ההיסטורי ליצרנים

כאמור, במסגרת ההתייחסות של רשות החשמל למחלקי החשמל ההיסטוריים פורסמו לשימוע תקנות חדשות העוסקות באופן ההתחשבות בין מחלק החשמל ההיסטורי ליצרנים (באנרגיה סולארית או בגז טבעי) הפועלים בשטח החלוקה.

עמדת רשות החשמל הינה ש"קיבוץ הוא מושב", היינו שמעמדו של הצרכן בקיבוץ ישווה למעמד הצרכן במושב. פועל יוצא מקביעה זו הינו שינוי ההתייחסות למודל הכלכלי של מערכות מונה נטו שהוקמו על גגות צרכנים בקיבוץ.

כוונת רשות החשמל, שבדומה למצב במושב, הצרכן שעל המונה שלו רשומה המערכת יחסוך את רכישת החשמל מחברת החלוקה וכן יזוכה ב"קרדיט" עבור חשמל עודף, שיוצר במערכת ולא נצרך בזמן אמת על ידי הצרכן.

ביצוע ההתחשבות על פי השימועים שפורסמו, מעביר את המרווח שהיה בין תעריף רכישת החשמל לתעריף המכירה, מחברת חלוקת החשמל אל המערכת הסולארית.

כאשר המערכות הסולאריות הינן בבעלות מלאה של הקיבוץ, הרי שיש כאן העברת רווח פנימית, אולם במקרים בהם ישנו שותף חיצוני במערכת, מדובר בהעברת רווחים מחברת החלוקה של הקיבוץ לשותף החיצוני.

כיוון, שכל המודלים הכלכליים על בסיסם חושבה כדאיות ההקמה של המערכות הסולאריות התבססו על החיסכון הכספי בעלות רכישת החשמל, שנוצר לחברת חלוקת החשמל והועבר למערכת הסולארית, אנו ממליצים לוודא שגם אם הרגולציה תחייב התחשבות לפי תעריף הרכישה של הצרכן, ההסכמים החוזיים יגדירו שהמודל הכלכלי של המערכת נשאר לפי תעריפי רכישת החשמל בחברת החלוקה כפי שהיה בעבר.

חברות חלוקת חשמל המעוניינות בליווי וסיוע שלנו במילוי הטפסים לרשות החשמל ו/או בבקרת הנתונים לפני משלוח מוזמנים לפנות אל נרי אולמן או אלון ראובני במשרדנו, לפי הפרטים בתחתית חוזר זה.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות ל:

רו"ח אלון ראובני, בטלפון: 052-4771747 או בדוא"ל alonr@mbtcpa.co.il
נרי אולמן, בטלפון: 03-6382808 או בדוא"ל nery@mbtcpa.co.il